

*Geschiedenis van de Goese Polder (5)***De familie Brune en de Goese Polder**

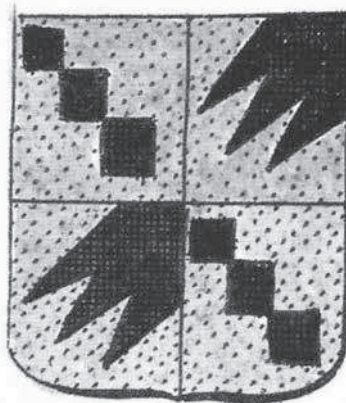
In de dertiende eeuw komen we een aantal families tegen die vanaf dat moment gedurende enkele honderden jaren tot de bestuurlijke elite van Goes behoorden. Namen als Valcke, Blanx en Brune vinden we nu nog terug in straatnamen of gebouwen. Voor de Goese Polder is vooral de familie Brune belangrijk geweest. Cornelis Brune was van 1492 tot 1514 de eerste dijkgraaf van de Goese Polder. Een functie die we nu nog bij het waterschap kennen, en daarmee de hoogste bestuurder in een werkgebied.

Goes had in de middeleeuwen een belangrijke zoutindustrie. In een zoutziederij of zoutkeet werd in een kookinrichting een geconcentreerde zoutoplossing ingedampt om het zout te kristalliseren. Zout was destijds een essentieel product om vis te conserveren. De families die tot de "stadselite" behoorden waren overwegend zoutzieder van beroep. Zij bekleedden vaak de bestuursfuncties als schepen, burgemeester, dijkgraaf of ambachtsheer. Tot deze elite behoorde ook de familie Brune. In de vijftiende en zestiende eeuw waren er in Goes vele zoutketen. Kleine bedrijfjes met vier tot zes man personeel. Ook de familie Brune was eigenaar van enkele zoutketen in de Oostzelke (nu het industriegebied langs het kanaal). De vroegste vertegenwoordiger van deze familie was Pieter Brune, wiens naam in 1343 al voor komt. Een telg uit deze familie – Cornelis Brune – was in 1449 en 1453 deken van de landlieden (hoogste bestuurder van de eigenaren van land). Dit gilde was in de vijftiende eeuw het voornaamste gilde in Goes vanwege de teelt van meekrap (plant die gebruikt werd voor de verwerking tot rode kleurstof). De Zeeuwse kleigrond was uitermate geschikt voor de teelt van meekrap. Ongetwijfeld zal dit product ook in de Goese Polder zijn verbouwd. Een ander familielid Adriaan Cornelisz Brune was vanaf 1475 deken van de voetboogschutters en zijn (vermoedelijke) broer Cornelis Brune was zoutzieder en schepen van Goes in 1496. Zijn zoon Cornelis Cornelisz. Brune was tussen 1490 en 1521 zoutzieder, schepen van Goes en ambachtsheerlijk dijkgraaf van Nisse. Ongeveer gelijktijdig was een andere telg uit deze familie – Cornelis Jansz. Brune – van 1492 tot 1514 burgemeester van Goes, dijkgraaf van de Goese Polder en baljuw van Nisse. Ook hij was zoutzieder. Ook komen we nog een Quirijn Cornelisz. Brune tegen die van 1500 tot 1530 eveneens burgemeester van Goes was. Opge-merkt moet worden dat het stadsbestuur destijds uit meerdere schepenen (nu zouden we zeggen wethouders) en burgemeesters bestond. Cornelis

Jansz. Brune was dus de eerste dijkgraaf van de Goese Polder. De Cornelisweg in onze wijk herinnert nog aan deze persoon.

Armenzorg

Aan het begin van de tachtigjarige oorlog werd in 1576 het calvinisme voortaan de officiële godsdienst in Zeeland. Verschillende notabele families in Goes bleven echter katholiek. Dat gold ook voor de familie Brune. Vele leden van de familie Brune volgden een academische opleiding aan de universiteit van Leuven. Ook in de katholieke kerk in Goes vervulde de familie Brune een belangrijke rol. In de vijftiende eeuw kreeg men vanuit de kerk meer aandacht voor de armenzorg. Deze werd door de katholieke kerk uitgevoerd door de Heilige Geestmeesters, die benoemd werden door het stadsbestuur. In 1443 werden de Heilige Geestmeesters voor het eerst in Goes genoemd. Over deze armenzorg is weinig bekend. De bedeling bestond meestal uit goederen in natura zoals brood of ander voedsel. Vaak was er sprake van willekeur en kregen bepaalde familieleden bij de uitdeling de voorkeur. De inkomsten van de Heilige Geest kwam vooral uit het bezit van land, dat door schenkingen (vaak bij testament na overlijden) werd verworven of werd aangekocht. Door iets te doen voor de armen hoopten de weldoeners hun zieleheil te bevorderen. Aan het begin van de zestiende eeuw werd ook een gift (=prove) gedaan door de weduwe van Cornelis Cornelisz. Brune. Mogelijk zal dus ook een deel van de grond van de Goese Polder geschonken zijn aan de Heilige Geest.

Het wapen van de familie Brune

Hoe het verder met de familie Brune is gegaan blijft vooralsnog onbekend. Een uitgebreid genealogisch onderzoek zou hier meer duidelijkheid kunnen verschaffen. In 1554 komen we in Goes wel de vermelding tegen van het Brunestraatje. Vermoedelijk stonden hier de woningen van de verschillende leden van de familie Brune. Dit straatje is nu te traceren als de Witte Paardenstraat, het verbindingsstraatje in het centrum van Goes tussen de Lange Kerkstraat en de Lange Vorststraat.

FdK

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van gegevens uit het gemeentearchief van de gemeente Goes, uit de geschiedkundige onderzoeken van Prof. Dr. C. Dekker onder de titel "Een schamele landstede".